

Tid: den 22. maj 2017 kl. 12-16.

Til stede: Morten Grønbæk (formand og mødeleder), Bente Klarlund Pedersen (næstformand), Ewa Roos, Anelli Sandbæk, Henriette Svarre Nielsen, Naja Hulvej Rod, Jette Jul Bruun, Kristian Overgaard, Kjeld Hermansen, Dorte Gyrd-Hansen, Christian Mølgaard, Pernille Bendtsen, Kirstine Krogholm, Nathalie Riis.

Afbud: Jørgen Vestbo, Merete Nordentoft, Karen Wistoft, Pernille Due, Inge Tetens.

Sted: Lægeforeningen, Kristianiagade 12, 2100 Kbh. Ø, mødelokale: "Eriks Atelier" (Bestyrelsessalen) på 3. sal.

1. Velkomst og sandwich (fotografering starter)

2. Siden sidst

Orientering fra sekretariatet:

- Pernille Bendtsen er blevet fastansat som sekretariatschef
- Internt og eksternt nyhedsbrev blev udsendt d. 17. maj
- Årsberetning er udkommet
- Slides om Rådets baggrund, organisering og produkter er udarbejdet og rundsendes sammen med referat over rådsmødet.

Orientering fra arbejdsgrupper:

Fremme af børn og unges sunde mad- og måltidsvaner: Siden sidst er der afholdt tre arbejdsgruppemøder (17. marts, 28. april og 17. maj). Der er aftalt endnu et møde inden sommerferien og to i august/september. Det er planen, at rapporten sendes i høring i Rådet og følgegruppen i september/oktober 2017. På seneste arbejdsgruppemøde blev 2. rapportudkast drøftet, og flere af rapportens kapitler er ved at være på plads. Der er dog også afsnit, der endnu ikke er påbegyndt, og arbejdet med en samlet konklusion og evt. evidensbaserede råd er ikke startet op endnu. Den 24. maj mødes Inge Tetens, Pernille Bendtsen og Kirstine Krogholm desuden med Christine Paludan Muller fra Nordea-fonden for at give status på projektets fremdrift og

drøfte, hvordan rapporten kan spille sammen med fondens øvrige aktiviteter inden for temaet børn og mad til efteråret.

Forebyggelse af rygning blandt unge – de ti mest effektive indsatser: Seneste arbejdsgruppemøde blev afholdt 27. marts. Disposition er på plads og første udkast er skrevet for størstedelen af afsnittene. Næste møde er planlagt til 9. juni.

Risikofaktorprojekt: Arbejdsgruppen består af Morten Grønbæk, Merete Nordentoft, Anelli Sandbæk og Naja Hulvej Rod. Fra sekretariatet deltager Pernille Bendtsen og Kirstine Krogholm. Naja Hulvej Rod har sagt ja til at være arbejdsgruppeformand. Projektet er et samarbejde med Kræftens Bekæmpelse, hvor vi skal se på forskellige risikofaktorerens betydning for de fem hyppigste kræftformer blandt mænd og kvinder. Risikofaktorerne udvælges på baggrund af reviews og herefter beregnes de ætiologiske fraktioner for derigennem at kunne belyse forebyggelsespotentialer. Dette skal illustreres i en ca. 15 siders publikation med fokus på en grafisk fremstilling, der kan illustrere de forskellige risikofaktorerens betydning for kræft. Dette kan senere bredes ud til at omfatte flere udfald. Der er en relativ stram tidsramme for projektet med en planlagt levering af til november 2017. Der er derfor aftalt månedlige møder fra nu af og indtil projektafslutning.

Orientering fra formanden:

- *Lægeforeningens årsmøde:* Morten Grønbæk har deltaget i Lægeforeningens årsmøde d. 29. april med et oplæg der blandt andet fokuserede på 1) Hvad er de største udfordringer på forebyggelsesområdet?, 2) Social ulighed i sundhed?, 3) Hvor går det fremad, og hvor går det tilbage? og 4) Hvad virker og hvad virker ikke.
- *Alkoholpolitisk appel:* Morten Grønbæk har i den seneste uge gæstet bl.a. DR P1 og P3 samt TV2 News og Pernille Bendtsen har gæstet DR Nyhederne samt DR P1 og P3. Det har de fordi Danmark, ifølge nye tal fra WHO, ligger på top tre over lande, hvor alkohol er nemmest tilgængelig. Derfor har Vidensrådet slået sig sammen med en række andre organisationer (bl.a. Kræftens Bekæmpelse, Lægeforeningen, Alkohol & Samfund og Børnerådet) med en fælles appel til politikerne om at hæve aldersgrænsen for køb af alle typer alkohol til 18 år i detailhandlen (appel blev rundsendt til alle af Morten den 25. april.)
- *'Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne':* Den 29. maj udkommer Mandag Morten og Trygfondens befolkningsundersøgelse blandt 5.029 borgere. Rapporten giver danskernes syn på sundhed og forebyggelse og viser bl.a., at et stort flertal af vælgerne i alle partier vil hæve afgiften på tobak. Bente Klarlund deltager i paneldebat på dagen.
- *World Tobacco Day:* Den 31. maj er det 'World Tobacco Day', og Morten Grønbæk har i samarbejde med Nathalie Riis udarbejdet en kronik om den store udfordring vi står over for i forhold til rygning, og hvad vi kan gøre ved det. Håbet er, at Politiken vil udgive kronikken på dagen.

3. Nyt fra kommunikation og formidling:

Nathalie Riis gav status på Vidensrådet kommunikation og formidling siden sidste rådsmøde i februar, og fortalte hvordan hun med udgangspunkt i Trine Nebels teorier om hvordan, man kommunikerer godt med sine målgrupper på de sociale medier har forsøgt at inddrage vores følgere mere i nogle af de processer der foregår i Vidensrådet og illustrere holdninger, de kan spejle sig i. Udover vores aktivitet på de sociale medier fortalte Nathalie Riis om følgende aktiviteter:

- *Klumme af Bente Klarlund i Politiken:* Den stigende strøm af 'alternative fakta' gør det svært for den enkelte borger at finde vej gennem sundhedsjunglen. Derfor er der behov for at styrke befolkningens kritiske sans.
- *Klumme af Ewa Roos i 'Sund i Syd' – Region Syddanmarks magasin til borgere om sundhed:* Træning mindsker ikke din chance for at blive gravid. Tværtimod kan træning formodentlig forbedre dine chancer for at blive gravid, især hvis du er overvægtig eller lider af PCOS.
- *Interview med Henriette Svarre Nielsen til TJECK Magazine for unge under uddannelse der vil vide mere:* Vild ungdom gør det svære at få børn. Henriette Svarre Nielsen gav fem risikofaktorer, der påvirker frugtbarheden negativt og giver anbefalinger til, hvordan unge passer på deres frugtbarhed.
- *Radioindslag i DR P1 og DR P3:* Morten Grønbæk blev interviewet i forbindelse med Danske Regioners nye forebyggelsestiltag 'Sundhed for alle – vision for et bæredygtigt sundhedsvæsen'.
- *Radioindslag i DR P1 og DR P3:* Morten Grønbæk blev interviewet om den alkoholpolitiske appel og deltog i paneldebat om unge og alkohol.
- *TV-indslag i DR Nyhederne:* Pernille Bendtsen blev interviewet om Danmarks bundplacering i WHO-rapporten om tilgængelighed til alkohol. Pernilles udtalelser kom med i P3's morgennyheder og i en artikel på DR.dk.
- *Citat af Morten Grønbæk i artikel i Politiken med overskriften: En ud af 10 unge vil dø af cigaretter:* På den baggrund var Morten Grønbæk dagen efter i TV2 News og TV-avisen kl. 18.30.

4. Orientering fra Sundhedsstyrelsen ved Jette Jul Bruun:

Rygning: Der er stor opmærksomhed på tobaksområdet lige nu, og Sundhedsstyrelsen arbejder i øjeblikket, på ministerens anmodning, med at udarbejde en ny kampagne på området. Kampagnen forventes klar til efteråret.

Music Against Drugs: Sundhedsstyrelsen har hvert år siden 2003 samarbejdet med festivalerne og spillestedernes interesseorganisation 'Dansk Live' om en årlig holdningsmarkerende kampagne mod stoffer "Music Against Drugs" på en række danske musikfestivaler og spillesteder. Kampagnen gentages også i år.

Nordisk folkesundhedskonference: Danmark er værtsland for den Nordiske Folkesundhedskonference i år og Sundhedsstyrelsen er arrangør. Konferencen skal skabe dialog og erfaringsudveksling på tværs af de nordiske lande om udvikling af tiltag og politikker på folkesundhedsområdet. Konferencen foregår i Ålborg d. 22-25 august under temaet 'Et velfærdssamfund under pres'.

Satspuljen: Forarbejdet til udmøntningen af satspuljen er i gang. Puljerne sigter mod at skabe sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende tiltag i Danmark og fastsættes typisk i forbindelse med de årlige finanslovsforhandlinger og de årlige satspuljeaftaler, men kan desuden opstå som følge af politiske og strategiske beslutninger i løbet af året. Det er endnu uklart, hvor meget forebyggelsesområdet kommer til af fylde i dette års forhandlinger.

5. Vidensrådets økonomi og drøftelse af nye finansieringsveje ved Bente Klarlund

Vidensrådets basisbevilling udløber i 2018. Bente Klarlund ledte en åben proces, hvor Rådets medlemmer kom med input til mulige nye finansieringsveje i Vidensrådets kommende tredje periode 2019-2021. Formandskabet og sekretariatet vil på baggrund af disse input arbejde videre med forslag til fokus og finansiering af Vidensrådets tredje periode.

- **Projektbevillinger:** I perioden 2015-2018 har Vidensrådet i tillæg til sin basisbevilling fra Trygfonden og Lægeforeningen fået støtte til enkeltprojekter fra Nordea-fonden, Undervisningsministeriet, Kræftens bekæmpelse og Trygfonden. Der er opbakning blandt Rådets medlemmer til at fortsætte denne model.
- **Implementeringsfokus:** Mange af Rådets medlemmer taler for, at Rådet i tredje fase kunne sætte fokus på implementering af den viden, der allerede er blevet genereret i første og anden fase af Rådets levetid. Eksempelvis ved udarbejdelse af en lærebog/læremateriale om forebyggelse til mellemuddannelserne, herunder på SOSU-uddannelserne. Det ville have stor værdi, hvis alle på mellemuddannelserne kunne blive undervist i sundhedsfremme. Interesse og behov blandt målgruppen bør dog undersøges nærmere, hvis der skal arbejdes videre med denne ide. Andre taler for, at vi skal passe på ikke at fjerne os for langt fra det, vi er bedst til, nemlig at samle og vurdere videnskabelig litteratur. Implementering er en kunst og vil kræve samarbejde med andre foreninger og organisationer for at blive vellykket. En mellemvej kunne være, at vi i vores kommende rapporter/i tredje fase i endnu højere grad fokuserer på de konkrete forebyggelsesmuligheder/hvilke indsatser der virker.
- **Ulighed i sundhed:** Flere af Rådets medlemmer taler for, at 'ulighed i sundhed eller social ulighed i sundhed' kunne være et nyt tema, som Rådet tog op eller gjorde til det overordnede strategiske fokus i tredje periode. I så fald er det muligt, at fagbevægelserne (fx FOA eller 3F) kunne være interesseret i at samarbejde. Størstedelen af vores rapporter har arbejdet med social ulighed. En ny rapport kunne derfor også samle viden om social ulighed i sundhed indenfor alle de temaer, vi har beskæftiget os med. Hvis vi ønsker at

fortsætte med vores strategiske fokus på børn og unge og koble det med ulighedsaspektet blev LEGO foreslået som mulig samarbejdspartner.

- **Nye samarbejdspartnere:** Flere af Rådets medlemmer pegede på, at også pensionselskaber kunne være mulige samarbejdspartnere i næste fase, herunder peges på PensionDanmark og PenSam Pension. Et alternativt samarbejde med en fagbevægelse kunne være et enkeltprojekt med fokus på 'Sundhed på arbejdspladsen'. Derudover spillede Rådets medlemmer ind med følgende mulige, fremtidige samarbejdspartnere: ATP, FOA, 3F, Coop Danmark, JYSK, LEGO og Velux fonden.

6. Fagligt oplæg ved Pernille Due "Social epidemiologisk børne- og interventionsforskning"

Punktet udgik og blev rykket til næste rådsmøde, da Pernille Due desværre var blevet syg.

7. Kommende event "Alternative fakta og sundhedsformidling".

Pernille Bendtsen fortæller, at Vidensrådet, i samarbejde med Lægeforeningen, er ved at planlægge en event om 'Alternative fakta og sundhedsformidling'. Den primære målgruppe er sundhedsaktører. Eventen kommer til at foregå d. 15 august kl. 14-17 i Domus Medica. Politikens sundhedsredaktør, Lars Igum Rasmussen, er dagens moderator, og der vil blandt andet være oplæg fra direktør i Sundhedsstyrelsen Søren Brostrøm, afdelingschef ved Statens Serum Institut Kåre Mølbak, forebyggelseschef Mette Lolk fra Kræftens Bekæmpelse og journalist i Danmarks Radio Peter Qvortrup Geisling.

Punktet blev indledt med et oplæg ('Sundhed og kommunikation – eksempel fra vaccineverdenen') ved Camilla Hiul Suppli, der er læge og ph.d. studerende ved Statens Serum Institut. Efterfølgende blev eventens vinkel drøftet og følgende punkter blev blandt andet debatteret:

- Hvordan undgår vi at tale ned til dem der er bekymrede og skeptiske over for vacciner?
- Hvordan undgår vi fremadrettet, at det kommer så vidt, som det har gjort i HPV-vaccinesagen, inden der tages hånd om det fra myndighedernes/fagprofessionelles side?
- Mange får i dag meget af deres viden om sundhed fra de sociale medier og internettet. Skal vi som sundhedsformidlere også benytte disse kanaler?
- Vi skal huske den kritiske stemme blandt oplægsholderne!
- Skal lægerne ikke være repræsenteret? De er medarrangører og har en vigtig rolle som sundhedsformidlere?
- Vi er nød til at have en person blandt oplægsholderne, der kan forstå de bekymrede. Kan Peter Qvortrup repræsentere den vinkle alene?
- Mette Lolk Hanak og Søren Brostrøm har primært HPV-vaccinen som fokus. Hvis HPV-vaccinen kun skal fungere som case, men ikke være hele eventens omdrejningspunkt, er det vigtig at være opmærksom på dette, herunder også ved eventens moderator. Kunne vi have MFR-vaccinationen med som en del af casen?

- Medievinklen og journalisterne, herunder TV2, har fyldt rigtig meget i HPV-debatten. Skal de måske være repræsenterede på eventen?
- Der er netop udkommet en ny gratisbog fra Zetland, om hvad det betyder for den offentlige debat, at misinformation, breaking- og fake news er blevet en væsentlig del af mediebilledet. Og hvordan vi gør op med det. Den kunne evt. være relevant ift. eventen.

8. Nye temaer ved Morten Grønbæk

Under dette punkt stillede Morten Grønbæk forslag om, at Vidensrådet kunne overveje at kigge på den videnskabelige evidens for sammenhængen mellem saltindtag og sundhed. Størstedelen af danskerne, børn som voksne, indtager mere salt en anbefalet. Et for høj salt indtag kobles bl.a. sammen med forhøjet blodtryk og hjertekarsygdom. Men hvor stærk er evidensen egentlig? Det besluttes at tilføje emnet på listen over kommende temaer Rådet kan arbejde med og lave en samlet proces senere på året, hvor det besluttet hvilke nye temaer Rådets skal arbejde med i 2018.

9. Drøftelse af aktuelle emner ved alle rådsmedlemmer

Rådsmedlemmer gav deres bud på aktuelle emner i sundhedsdebatten til drøftelse i Rådet.

- Hvad er i det hele taget en sund kost?
- Kan man spinde en ende over alle de forskellige diæter, der er i omløb?
- Hvorfor hopper folk med på forskellige sundhedsbølger. Hvorfor skal der hele tiden noget nyt til?

10. Eventuelt

Der var intet at bemærke under dette punkt.